

**Metodika Rady pro zdravotnictví ČBK
k realizaci zkoušky nemocničních kaplanů nebo pastoračních asistentů¹
v přechodném období
v souladu s *Dodatkem č. 1 Části IV. Přechodná ustanovení*
k Dohodě o duchovní péči ve zdravotnictví
mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice
*uzavřené dne 20. 11. 2006***

I. Ustanovení o pohovoru (zkoušce) nemocničních kaplanů nebo pastoračních asistentů před komisí (Dodatek č. 1, Část IV. Přechodná ustanovení, odst. 5)

1. **Splnění kvalifikačních předpokladů** pro vyslání nemocničního kaplana a pastoračního asistenta v oblasti pastorační péče se ověřuje **pohovorem (zkouškou) před komisí, jmenovanou příslušnou autoritou katolické církve** (zpravidla **biskupský vikář pro pastorační nemocných**).
2. Do komise je vždy **přizván zástupce ERC** (druhé smluvní strany), který v ní má postavení pozorovatele.
3. **V kompetenci této autority** pak je **doporučit, nebo nedoporučit** vysílající autoritě katolické církve (**biskupovi**), aby **vyslala nemocničního kaplana a pastoračního asistenta v oblasti pastorační péče** do konkrétního zdravotnického zařízení.

→

Zkouška NK/PA proběhne ve vypsáních termínech před komisí, schválenou Mons. Mgr. Janem Baxantem, předsedou Rady pro zdravotnictví ČBK, jejímiž členy jsou:

- biskupští delegáti diecézí, ze kterých jsou zkoušení NK/PA (mezi nimi odborník – psycholog),
- odborník - lékař (zároveň předseda KANK v ČR),
- zástupce za ERC jako pozorovatel,
- sekretářka, jejíž úlohou je dbát na splnění všech formálních náležitostí spojených s realizací zkoušky.

V předsednictví v komisi se střídají biskupští delegáti jednotlivých diecézí vzhledem k diecézní příslušnosti zkoušených NK/PA.

Komise:

1. P. Mgr. Jiří Barhoň (Plzeň)
2. P. Dr. Vojtěch Eliáš (Praha)
3. P. ThLic. Mgr. Mgr. Jaroslav Furtan (Hradec Králové)
4. MUDr. Bc. Michal Hrnčiarik (předseda KANK v ČR, odborník, Hradec Králové)
5. P. ThLic. Václav Tomiczek (Ostrava)
6. P. Mgr. Bohumír Vitásek (Olomouc)
7. P. ThLic. Leo Zerhau, Th.D. (Brno)

→

Tito členové mají hodnotící pravomoc. K úspěšnému složení zkoušky NK/PA je nutné souhlasné usnesení alespoň 4 členů komise.

Pozorovatel za ERC: ThDr. Miriam Prášilová, Ph.D.

Sekretářka komise: PhDr. ThLic. Marta Hošťálková, Th.D., Ph.D.

¹ Během přechodného období (1. 1. 2012 – do 31. 1. 2018) je možné uvnitř členských církví ČBK a ERC (zvláště v katolické církvi) rozlišit nemocniční kaplany na nemocniční kaplany v užším slova smyslu (NK) a na pastorační asistenty (PA), jejichž práce je řízena nemocničním kaplanem v užším slova smyslu. Zařazení kategorie „pastorační asistent“ sleduje umožnit oficiální vyslání těch, kteří s několikaletou dobrou praxí poskytují pastorační péči ve zdravotnických, resp. sociálních zařízeních, ale nemají dokončené vysokoškolské vzdělání v oblasti teologie na magisterském stupni. Toto rozlišování je interní církevní záležitostí, vůči zdravotnickým zařízením se nadále užívá jednotné označení „nemocniční kaplan“. Srov. Dodatek č. 1, část IV. Přechodná ustanovení, odst. 2 - 3.

Absolvování zkoušky je doporučeno všem katolickým nemocničním kaplanům / pastoračním asistentům, kteří již působí nebo začnou pracovat ve zdravotnických nebo sociálních službách, a to se zřetelem na výše uvedená ustanovení *Dodatku č. 1*.

Výjimka: Nemocniční kaplan, kteří v akad. roce 2014/15 zahájí CŽV studium vzdělávacího programu „Nemocniční kaplan“ na CMTF UP v Olomouci, budou na konci studia absolvovat zkoušku, která bude ověřovat jejich splnění jednak kvalifikačních předpokladů pro NK obsažených v *Dodatku č. 1, Části IV. Přechodná ustanovení, odst. 4 - 6*, jednak kvalifikačních požadavků v *Části II. Kvalifikační požadavky nemocničního kaplana* (po uplynutí přechodného období).

II. Ustanovení o kvalifikačních předpokladech pro NK/PA (Dodatek č. 1, Část IV. Přechodná ustanovení, odst. 4) a jejich ověření

Kvalifikační předpoklady pro NK/PA podle Dodatku:	→ Pokyny pro realizaci:
a) NK – dokončené vysokoškolské vzdělání v oblasti teologie na magisterském stupni	NK předloží kopii Mgr. diplomu o absolvování VŠ vzdělání v oblasti teologie.
a) PA - alespoň úplné středoškolské vzdělání	PA předloží kopii maturitního vysvědčení, příp. doklad o nejvýše dosaženém vzdělání. → Biskupský vikář pro pastoreci nemocných (generální vikář) svým podpisem a razítkem (arci)biskupství potvrzuje shodu kopie s originálem.
b) kurs v oblasti pastoreci nemocných (viz odst. 6)	NK/PA dodá kopie potvrzení o absolvování vzdělávacích aktivit, zaměřených na tématické oblasti uvedené v Dodatku č. 1, Část IV. Přechodná ustanovení, odst. 6, kromě bodu c), a to pořádaných po 1. 1. 2012 (ze vzdělávacích aktivit pořádaných v předcházejících letech jsou uznány jen setkání NK/PA na Velehradě, kurz Nemocniční kaplan na ETF UK v Praze).
c) praxe předchozí i praxe v průběhu přípravy (doporučeno 2 roky)	NK/PA 1) vyplní ve formuláři přihlášky ke zkoušce potvrzení o vykonávané praxi v zařízení zdravotnických/sociálních služeb, event. o působení v pastoreci ve farnosti, s datem jejího zahájení, příp. ukončení. 2) písemně vypracuje kasuistiku ze své praxe podle níže uvedeného schématu, kterou přiloží k písemné přihlášce. Kasuistiku pak bude prezentovat (není nutná ppt, ale je možná) u pohovoru před členy komise (max. 10 min.).
d) pověření vlastní církví	NK/PA připojí kopii dekretu o svém vyslání biskupem. → Biskupský vikář pro pastoreci nemocných (generální vikář) svým podpisem a razítkem (arci)biskupství potvrzuje shodu kopie s originálem.

Schéma kasuistiky:

- Věk, pohlaví, onemocnění (znáte-li diagnózu, průběh nemoci), oddělení a délku hospitalizace pacienta.
- Popis osobní a rodinné, příp. sociální situace pacienta a jiných skutečností, které měly vliv na vznik, průběh a prožívání nemoci.

- Příslušnost k církvi nebo náboženské společnosti pacienta a jeho postoj k náboženství.
- Prožívání víry pacientem před onemocněním. Úvahy o Bohu, smyslu života. Vztah k sobě a k druhým.
- Existenciální, duchovní a náboženské potřeby pacienta v době nemoci.
- Perspektivy prožívání víry, plánování změny způsobu života po ukončení hospitalizace.
- Postoj pacienta ke smrti, pokud o ní hovořil, resp. k úmrtí blízkého člověka, pacienta atp.
- Popis poskytování pastorační péče nemocničním kaplanem.
- Spolupráce nemocničního kaplana s pracovníky ve zdravotnictví během hospitalizace pacienta.

→

Dokumenty požadované u bodů a, b, c2, d (+ příloha D: seznam křesťanských církví na území, kde se nachází zdravotnické zařízení, ve kterém NK/PA působí) budou NK/PA zaslány jako přílohy k písemné přihlášce ke zkoušce na adresu sekretářky komise. Biskupský vikář pro pastorační nemocných (příp. generální vikář) svým podpisem a razítkem (arci)biskupství na přihlášce potvrzuje vyslání NK/PA biskupem do zařízení zdravotnické/sociální služby a pravdivost uvedených údajů v přihlášce.

III. Ustanovení o předmětu pohovoru (zkoušky), tj. ověření znalostí a dovedností získanými během kurzu v oblasti pastorační péče nemocných (Dodatek č. 1, Část IV. Přechodná ustanovení, odst. 6)

Tématické oblasti, tj. kurz v oblasti pastorační péče nemocných podle Dodatku	→ Pokyny pro realizaci NK/PA
a) pastorační a spiritualita nemocných	<p>1) povinně nastudují 2 příručky dostupné na internetu: P. Aleš Opatrný: Pastorační péče v méně obvyklých situacích. Část I., II. Viz: http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Pastoracni-pece-v-mene-obvyklych-situacich-cast-I-P-ing-Ales-Opatrny.html Viz: http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Pastoracni-pece-v-mene-obvyklych-situacich-cast-II-P-ThLic-Ales-Opatrny.html</p> <p>2) povinně nastudují tyto 2 dokumenty: <i>Dodatek č. 1 k Dohodě o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice</i> [online]. 2012 [cit. 2012-04-11]. Dostupné z URL: <http://www.ado.cz/kaplan/dodatek_1.pdf>. <i>Dohoda o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice</i> [online]. 2006 [cit. 2012-04-11]. Dostupné z URL: <http://tisk.cirkev.cz/res/data/008/001107.pdf?seek=1164034509>.</p>
b) speciální kapitoly z religionistiky: náboženství, nová náboženská hnutí a sekty	<p>povinně nastudují na internetu dostupné uvedené články Z. Vojtíška o nových náboženských hnutích obecně a jejich vývoji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekta – slovníkové heslo (Zdeněk Vojtíšek) - Co se slovem „sekta“ (Zdeněk Vojtíšek, Dingir 7 (4), 2004, str. 113-114) - Nová náboženství jako společenský jev (Zdeněk Vojtíšek, přednáška pro posluchače FF UK v Praze, červen 2004) - Vývoj nových náboženských hnutí (Zdeněk Vojtíšek, kapitola z knihy Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět, Alfa Publishing, 2007) <p>→ Viz: http://www.sekty.cz/www/index.php?co=studie</p>

c) kontakty a spolupráce s představiteli jiných křesťanských církví na území, kde se zdravotnické zařízení nachází	předloží seznam křesťanských církví na území, kde se nachází zdravotnické zařízení, ve kterém působí, s uvedením jejich kontaktních adres, osob a telefonních čísel; (viz příloha D k přihlášce)
d) základní orientace v medicínských oborech	povinně nastudují materiály umístěné na webu KANK v ČR: http://kaplan-nemocnice.cz/vzdelavani/
e) základní znalosti z lékařské a zdravotnické etiky	povinně nastudují materiály umístěné na webu KANK v ČR: http://kaplan-nemocnice.cz/vzdelavani/
f) duchovní formace (účast na formačně vzdělávacích setkáních)	předloží potvrzení o absolvování setkání NK na Velehradě, Rajhradě aj.

Ověření znalostí tematických oblastí a, b, d, e je předmětem písemného testu.

IV. Ustanovení o zkoušce

Zkouška se skládá z písemné a ústní zkoušky.

A) Příprava na písemnou část zkoušky

- Na webu Rady pro zdravotnictví ČBK a KANK v ČR, konkrétně v rubrice „Vzdělávání“ v části „Požadavky na vzdělávání nemocničních kaplanů a dobrovolníků v pastorační péči pro přechodné období (léta 2012-2018)“ (<http://kaplan-nemocnice.cz/vzdelavani/>) se nachází soubor testových otázek, které reagují na tematické oblasti kurzu pastorece nemocných, uvedené v *Dodatku č. 1 k Dohodě*, Část IV. Přechodná ustanovení, bod 6. Obsahy materiálů povinné studijní literatury a ppt na webu KANK v ČR odpovídají těmto tématům kurzu.
- Testový soubor tvoří 100 otázek.** Většina z nich má tuto strukturu: po položené otázce se nacházejí 3-4 odpovědi, z nichž jen jedna je správná. → Správná odpověď je uvedena tučným písmem
Několik otázek je koncipováno přiřazovacím způsobem: v levém sloupci se nacházejí pojmy a u každého z nich je uvedeno číslo, v pravém jsou pak vysvětlení termínů → K objasněním pojmů vpravo je třeba přiřadit čísla jim odpovídajícím pojmům vlevo.

B) Realizace písemné části zkoušky

- Před zahájením zkoušky provede sekretářka prezenci účastníků (NK/PA).
- Poté každému z přítomných předloží písemný test, který obsahuje výběr 30 otázek z přípravného testového souboru, k vyplnění. Na jeho zpracování je stanoven časový limit 30 min. Vyhotovený test NK/PA odevzdá přítomné zkušební komisi k opravě.

- S výsledky testu – splněním limitu 80 % správných odpovědí je NK/PA osobně seznámen sekretářkou.
- Po úspěšném absolvování písemné zkoušky může NK/PA přistoupit k ústní části před komisí. / V případě neúspěchu u písemné zkoušky se NK/PA přihlásí u sekretářky na další vypsaný zkušební termín.

C) Průběh ústní části zkoušky

- Sekretářka členům komise předloží přihlášku s přílohami uchazeče.
- Biskupský delegát (BD) pro pastorační nemocných z příslušné diecéze představí NK/PA komisi.
- BD sdělí výsledky písemného testu a vyzve NK/PA k reagování - opravě nesprávných odpovědí.
- NK/PA prezentuje kazuistiku (není nutná ppt, ale je možná), max. 10 min.
- NK/PA reaguje na dotazy členů komise k případové studii.
- Členové komise (bez účasti zkoušeného) se krátce poradí o výsledku zkoušky.
- BD sdělí výsledek zkoušky (splnil – nesplnil) NK/PA a předá potvrzení o vykonané zkoušce. Kromě výsledného rozhodnutí jsou NK/PA „jeho“ BD sdělena, je-li třeba, doporučení na doplnění kvalifikace během přechodného období, např. nutnost zahájit VŠ studium v bc. neb mgr. studijním programu v oblasti teologie, absolvovat specializační kurz NK aj., a předáno písemné potvrzení o úspěšném složení zkoušky.

Sekretářka vede záznam o zkoušce NK/PA a jeho výsledku; rovněž zapíše doporučení komise na doplnění kvalifikace. Po vyhotovení předá záznam příslušnému biskupskému vikáři pro pastorační nemocných, který jej zařadí do osobní složky NK/PA na personálním oddělení (arci)biskupství.

V. Další ustanovení

Na webu Rady pro zdravotnictví ČBK se nachází odkaz na web KANK v ČR, na kterém je od **7. 7. 2014** zveřejněno:

- metodika ke zkoušce
- zkušební komise
- vypsané termíny zkoušek (první termín je stanoven na **30. 9. 2014**, tj. během celostátního setkání NK na Velehradě, další budou vypsaný po usnesení zkušební komise na Velehradě)
- požadavky pro NK/PA k pohovoru (zkoušce)
- přihláška ke zkoušce s pokyny k jejímu vyplnění a příloha D; vyplněnou přihlášku s přílohami NK/PA nejpozději do **15. 9. 2014** zašle na korespondenční adresu sekretářky
- jména úspěšných absolventů pohovoru

Metodika s přílohami, týkající se zkoušky, byla členům Rady pro zdravotnictví ČBK zaslána k připomínkám dne 12. 6. 2014.

*Po zapracování připomínek byla definitivní verze dokumentů **schválena Mons. Mgr. Janem Baxantem, předsedou Rady pro zdravotnictví ČBK, dne 30. 6. 2014.***